

VESTFOLD OG TELEMARF FYLKESKOMMUNE
Postboks 2844
3702 SKIEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kathrine Helen Sundeng, 33371182

Tillatelse til mudring og utfylling ved Voilen og Ullsteinskredene, 126/9, 14 og 36 i Tokke kommune

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Vestfold og Telemark Fylkeskommune tillatelse, etter forurensningsregelverket, til å fylle ut inntil 46 000 m³ over et areal på 24 000 m², samt å mudre inntil 19 000 m² sjøbunn med et masseuttak på inntil 14 500 m³ ved lokasjonene Ullsteinskredene og Voilen, gbnr. 126/9, 14 og 36 i Tokke kommune.

Vedtaket er hjemlet i forurensingsloven §§ 11 og 16, og vannressursloven § 11.

Tillatelsen gis på vilkår angitt i eget vedlegg, og er gyldig i tre år fra dags dato.

Frister

- Varsle oppstart minimum en uke før arbeidene starter.
 - Rapportere om utført arbeid innen seks uker etter at tiltaket er fullført.
-

Søknaden

Vestfold og Telemark Fylkeskommune søkte den 18.2.2021 om tillatelse etter forurensningsregelverket til å fylle ut og mudre, ved Voilen og Ullsteinskredene i Tokke kommune. Formålet med tiltaket er utbedring av vegen med målsetting om tryggere ferdsel. Det er planlagt å flytte veien inntil 15 meter ut i innsjøen for å få plass til fangvoll for skred mellom fjell og veg. Vegen skal stedvis legges på sprengsteinutfylling i Kjønnesvikvatn. For å oppnå tilfredsstillende fyllingsstabilitet vil det være behov for å fjerne løsmasser ned til 2,5 meter ved Ullsteinskredene og 4,5 meter ved Voilen før utfylling. Det er opplyst om at det kan være stedvis behov for å sprengne ned utfyllingen for fortrenking av stein ned i muddermassene. Det vil bli utført med små rørladninger under utfyllingen.

Omfanget av tiltakene i sjø ble i søknaden estimert til å maksimalt utgjøre følgende:

- Voilen (gbnr. 126/36)
 - Mudring: 7 000 m² med et masseuttak på 9 000 m³

- Utfylling: 20 000 m³ over et areal på 9 000 m²
- Ullsteinskredene (gbnr. 126/9, 14)
 - Mudring: 11 000 m² med masseuttak på 5 000 m³
 - Utfylling: 25 000 m³ over et areal på 15 000 m²

I brev av 12.5.2021 informerte tiltakshaver om endring i omfang for omsøkt tiltak. Endingene innebærer følgende ved Voilen:

- Mudring: 8 000 m² med et masseuttak på 9 500 m³
- Utfylling: 21 000 m³ over et areal på 9 000 m²

Det er søkt om å kle skredvollene og utfyllingene med muddermasser over og under vann. Hovedandelen vil bli liggende under vann med formål om å redusere utlekking av partikler fra utfyllingen. Det opplyses om at formålet med å kle fyllingene over vann er å reetablere kantsone mellom veg og vann, samt mellom veg og rasvoll. Med henvisning til et tilsvarende disponeringsprosjekt vurderer Vestfold og Telemark Fylkeskommune bunnsedimenter til å egne seg som vekstmedium på land. Det planlegges overdekking av et tynt lag med stedlige jordmasser for å få til naturlig reetablering i kantsoner og langs rasvoller. Søker informere om at det er lite løsmasser innenfor reguleringsplangrensa, og at sedimentmassene vil erstatte mangel på løsmasser på land som ellers måtte vært tilkjørt.

Mudring skal utføres med gravemaskin fra land, og utfyllinga skal legges ut fra endetipp. Det skal benyttes siltgardin og partikkelspredningen skal overvåkes med turbiditetmåler.

Sjøbunnen ved tiltaksområda er blitt analysert for miljøgifter og konsentrasjoner er sammenlignet med grenseverdier i Miljødirektoratets veileder M-608 | 2016. Området ved Voilen har blitt undersøkt i to runder, der siste prøvetaking viste konsentrasjoner av miljøgifter tilsvarende tilstandsklasse II (god). Første prøvetakningsrunde viste imidlertid forurensing i tilstandsklasse III – IV (moderat - dårlig). Ved Ullsteinskredene tilsvarer konsentrasjonene i sediment tilstandsklasse II (god).

Arbeidet er planlagt utført i perioden høsten 2021 – høsten 2023, med en anleggsperiode for arbeidene i sjø på fire måneder.

Forhåndsvarsling og offentlig høring

Søknaden ble forhåndsvarslet til sakens parter og andre berørte, samt annonsert i Telemarksavisa og Varden og lagt ut til offentlig høring på Statsforvalterens nettsider, jf. §§ 36-6 til 36-8 i forurensningsforskriften. Høringsfristen var 25.3.2021.

Vi mottok ingen uttalelser.

Med angitte endringer i brev av 12.5.2021 mener Statsforvalteren at konsekvensene av tiltaket ikke blir vesentlig endret fra det opprinnelige tiltaket. Varsel er vurdert å være unødvendig da tiltaket tidligere har vært på høring, samt at endring av omfang vil være av mindre miljømessig betydning. Forhåndsvarsel av endring unnlates jf. forurensningsforskriften § 36-9, første ledd, bokstav c) og andre ledd, bokstav a).

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er delegert myndighet for mudring, dumping og annen disponering av masser og materialer i sjø og vassdrag, når tiltaket utføres fra land. Vi er også delegert myndighet for utfylling i sjø og vassdrag, når tiltaket skjer fra land og skip (Miljødirektoratet rundskriv T-3/12, 2012).

Miljødirektoratet har i brev av 17.6. 2021 delegert myndighet til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark for behandling av søknad om disponering av forurenset muddermasser på land, med hjemmel i brev fra Miljøverndepartementet 7. august 1995, jf. forurensningsloven § 81.

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16 kan forurensningsmyndigheten gi tillatelse med vilkår til virksomhet som kan medføre forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkår, skal det legges vekt på forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Kravene i vannforskriften §§ 4 - 6 og naturmangfoldloven kapittel 2 legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelse etter forurensningsloven.

Dette tiltaket faller også inn under forskrift om fysiske tiltak i vassdrag § 1, som sier at «Uten tillatelse (...) er det forbudt å sette i verk: a) fysiske tiltak som medfører eller kan medføre fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer (...)». Statsforvalteren kan gi tillatelse til dette i vassdrag som fører anadrom laksefisk, jf. § 2. I dette vassdraget som ikke fører anadrom laksefisk er det Fylkeskommunen som er myndighet.

Statsforvalteren er myndighet etter vannressursloven § 11 som sier at langs vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Dispensasjoner kan gis i enkeltsaker.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og endringssøknad må foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren legger vekt på at tiltak i sjø skal være forsvarlige med hensyn på forurensningssituasjonen, biologisk mangfold og miljøet ellers. Eventuelle negative konsekvenser for miljøet og naturverdier skal veies opp mot de fordeler tiltaket vil medføre.

Forurensning

Sedimentene i tiltaksområdene er analysert for de vanligste metaller og miljøgifter, og klassifisert etter grenseverdier for sediment M-608|2016. Prøvetakning er utført av øvre sedimentlag i fire stasjoner ved Ullsteinskredene og fem stasjoner ved Voilen. I tillegg er det utført supplerende sedimentundersøkelser av øvre- og nedre sedimentlag i tre stasjoner ved Voilen. Sedimentene ved Ullsteinskredene har lave konsentrasjoner, tilsvarende tilstandsklasse I-II (bakgrunn – god) og anses som tilnærmet rent. Ved første prøvetakningsrunde ved Voilen ble det påvist forurensning av PAH forbindelser tilsvarende tilstandsklasse IV (dårlig), samt bly og sink tilsvarende tilstandsklasse III (moderat). Ved andre prøvetakningsrunde viste analysene at sedimentet har lave konsentrasjoner, tilsvarende tilstandsklasse I-II (bakgrunn – god).

Kontaminering er oppgitt som begrunnelse for påvist forurensning. Vi anser dette som usikkert da vi ikke er gjort kjent med årsaken for kontaminering. Sedimentene ved Ullsteinskredene ble prøvetatt med samme metodikk og viste lave konsentrasjoner. På denne bakgrunn vurderer vi forurensningen som usikker.

Mudring og utfylling i innsjø vil kunne medføre utpressing og spredning av partikler, både fra bunnsedimenter og fra utfyllingsmassene. På bakgrunn av dette setter vi krav om bruk av siltgardin som omsøkt. Det er i tillegg lagt opp til å benytte turbiditetsmålere. Dette vil gi kontroll over at siltgardinen fungerer som tiltenkt og settes som krav. Grenseverdien på turbiditet vil bli satt til 10 NTU for arbeidet. Dette er en grenseverdi som er vanlig å bruke ved denne type tiltak og vi ser ingen grunn til å avvike fra dette.

Det søkes om å benytte sprengsteinmasser for utfylling, og nedspredning av denne. Det er kjent at sprengstein kan inneholde sprengstoffrester, plast (sprengtråd, fyllingsrør) og annet avfall (jf. vedlagt Faktaark M-1085/2018). Dette kan vaskes ut i sjø ved utplassering og frigis ved sprenging. Tiltakshaver har engasjert konsulent for å vurdere omfang og konsekvens av spredning av nitrogenforbindelser. Beregninger har vist at utfyllingen vil kunne medføre kortvarige høyere konsentrasjoner i umiddelbar nærhet til utslippspunkt, med forventet rask fortykning med økende avstand til utslippspunktet. Videre er det vurdert at det ikke vil oppstå fare for ammoniakkforgiftning på bakgrunn av temperatur og pH. Vurderingsgrunnlaget tilsier at tiltaket maksimalt vil kunne medføre en midlertidig økning av totalt nitrogen fra tilstandsklasse I (svært god) til II (god). Videre opplyses det om at Kjønnsvikvatn ikke er nitrogenbegrenset. Vi legger dette til grunn og anser spredning av nitrogenforbindelser til å være begrenset til en eventuell kortvarig og lokal effekt. Vi setter vilkår slik at risikoen for spredning av plast og annet avfall fra utfyllingen reduseres. Dersom det benyttes finkornede masser i utfyllingen skal det være kontroll på at disse ikke inneholder uakseptable konsentrasjoner av metaller og organiske miljøgifter.

Muddermassene er næringsavfall som ifølge forurensningsloven § 32 første ledd skal leveres til lovlig avfallsanlegg eller gjenvinnes. Ved gjenvinning skal massene erstatte materialer som ellers ville blitt brukt. Vi anser det som sannsynlig at hovedandelen av finkornede partikler i utfyllingsmassene vil vaskes ut under utplassering i innsjøen. Effekten på utlekking av partikler fra utfyllingsmassen, som oppnås ved å dekke til utfyllingen med muddermasser, er etter vår vurdering usikkert. Vi vektlegger tilbakeføring av rene stedege masser for reetablering av de samme elementene, og tilbakeføring av strandlinjen etter dagens utforming gitt som krav i tillatelsen. Etter vår vurdering erstatter beskrevet massehåndtering behovet for fyllmasser og vi tillater derav nyttiggjøring, men med vilkår gitt nedenfor.

Vi ser forurensningsgraden som usikker og setter derav krav om at massene skal prøvetas før de gjenvinnes. Det tillates nyttiggjøring av massene innenfor omsøkt tiltaksområde, dersom det kan dokumenteres gjennom supplerende prøvetakning at forurensningsgraden er akseptabel i henhold til bruken. Masser som skal benyttes i og nærhet til innsjøen skal ikke overskride tilstandsklasse II for sediment. Masser som skal benyttes på land ikke skal overskride tilstandsklasse II for forurenset grunn, jf. veileder TA-2553/2009. Dette anses til å være miljømessig forsvarlig på bakgrunn av arealbruken sammenholdt med nærhet til innsjø.

Det opplyses om at det også kan bli behov for å benytte muddermassene til å kle skredvoller innenfor veiprojektet ved Lauvåsen i Agder fylke. Dette må avklares med Stasforvalteren i Agder.

Naturmangfoldloven

I Miljødirektoratets Naturbase (kart.naturbase.no) er det ikke registrert naturverdier i nærhet til tiltaksområdene. I rapport vedlagt søknaden fremgår det at områdene som skal fylles ut er vurdert til å fungere som beiteområde for fisk. Det er også opplyst at Steinlaupet i Kjønnsvikvatn er en viktig gyteplass for ørret. Tiltaksområdene er lokalisert i sone «nasjonalt villreinområde», med funksjon som trekkområde. Etter Statsforvalterens vurdering oppfylder kunnskapsgrunnlaget de krav som stilles i naturmangfoldloven § 8 for å kunne ta beslutning i saken.

Forholdet til villreintrekk er avklart gjennom reguleringsprosessen for rassikring av hele veisikringen, og vi setter derav ikke egne vilkår knyttet til dette.

Planlagt tiltak innebærer at beiteområder for fisk vil gå tapt som følge av direkte påvirkning av utfylling. Det opplyses om at de samme habitatkvalitetene finnes i rikt monn i Kjønnsvikvatn, og at det det ikke vil tapes gyteområder for ørret. Det er satt som krav å tilrettelegge for reetablering av kantsone med naturlig vegetasjon tilsvarende dagens kantvegetasjon tilsvarende utforming som dagens strandsone. På denne bakgrunn vurderer vi tiltaket til utgjør en begrenset del av det totale arealet med samme karakteristikk og at områdene vil reetableres over tid. Vi vurderer at samlet miljøbelastningen for tiltaket er akseptabel, jf. naturmangfoldloven § 10.

Gytefelt ved Stenlaupet er i en avstand på ca. 80 meter fra tiltaket i Voilen. Ørret i dette området gyter i perioden september-oktober. Økt mengde av skarpe og nålformede partikler som følge av utfylling med sprengsteinsmasser kan ha lokale negative effekter på fisk, spesielt under sårbare perioder som under gytetiden. Ved bruk av siltgardin under gjennomføringen, reduseres spredning av både tilførte og oppvirvlede masser som kan ha lokale negative effekter på fisk.

Etter Statsforvalterens vurderinger foreligger det tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og virkninger på naturmangfoldet. Førre-var-prinsippet får dermed ikke anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltaket må utføres på mest mulig skånsom måte for å redusere spredning av partikler fra utfyllingsmassene og bunnsediment i størst mulig grad. Statsforvalteren stiller krav om velfungerende siltgardin og overvåking av tiltaket med turbiditetsmålinger, jf. naturmangfoldloven § 12. Det skal også tas særlig hensyn til andre forhold som kan virke spredningsreducerende, herunder vurdering av strøm og værforhold. Eventuelle kostnader må dekkes av tiltakshaver jf. naturmangfoldloven § 11.

Vannressursloven §11

Dagens kantsone er dominert av bjørk, med grass og urter i bunnsjiktet. Som nevnt over er kantsonen vurdert til å fungere som beiteområde for fisk. Kantvegetasjon har også stor verdi for mange insekter som har livsstadier både på land og i vann, og som skjul og leveområder for fugl og andre dyr.

Statsforvalteren kan gi dispensasjon fra kravet om å opprettholde kantvegetasjonen i «særlige tilfeller». Samfunnsnyttene ved det omsøkte tiltaket vurderes til å veie opp for ulempene for naturmangfoldet dersom det gjennomføres avbøtende tiltak. Det gis derfor dispensasjon til å fjerne eksisterende vegetasjon der det er nødvendig. Vi setter som vilkår at det tilrettelegges for naturlig revegetering på utfyllingen og at fyllingsfoten avsluttes med et litt flatere parti i grunne områder med tilsvarende utforming som dagens strandsone, som anbefalt i rapport vedlagt søknaden. Fyllingsfoten skal være bred nok til at ikke bjørkevegetasjon blir fjernet ved kantslått for å opprettholde sikt.

Vannforskriften

Tiltaket er lokalisert i vannforekomsten Kjønnsvikvatnet med god økologisk og kjemisk tilstand. Vannforekomsten er kategorisert som svært klar og kalkfattig innsjø (fagsystem Vann-nett).

Statsforvalteren mener at med de vilkår som stilles, og forutsatt en tiltaksgjennomføring som beskrevet i søknaden, foreligger det ikke vesentlig risiko for forringelse av miljøtilstanden i Kjønnsvikvatnet, jf. vannforskriften § 4.

Andre forhold

Det kan ikke gis tillatelse etter forurensingsloven § 11 til tiltak som er i strid med vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven. Tokke kommune har vedtatt reguleringsplan for rassikring langs deler av fv. 450 på Skafsåheia, Voilen og Ulsteinskredene, datert 1.12.2021. Statsforvalteren forutsetter at tiltaket ikke er i strid med gjeldene arealplaner.

Støy fra anleggsarbeidet er regulert i reguleringsbestemmelsene. Statsforvalteren anser dette som tilstrekkelig for omsøkt tiltak og setter ikke spesifikke støykrav.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert negative konsekvenser for miljøet og naturverdier opp mot de fordeler tiltakene vil medføre. Vi tillater mudring og utfylling som omsøkt. Det er stilt vilkår i form av avbøtende tiltak, overvåking og kontroll med krav om stans dersom spredningen overskrider gitte grenseverdier. De positive langtidseffektene for samfunn og miljø vurderes å være større enn ulempene i form av potensiell spredning av forurensning og skade på naturmangfoldet. Statsforvalteren gir på denne bakgrunn tillatelse det omsøkte tiltaket.

Med hilsen

Siv Hege Wang Grøvo (e.f.)
fagsjef

Kathrine Helen Sundeng
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vilkår - mudring og utfylling - Voilen og Ullsteinskredene - Tokke kommune
- 2 Faktaark M-1085 2018 - Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø

Kopi til:

Marius Beck Wilhelmsen	Store Ringvei 28	3772	Kragerø
Toralf Grave	Torshaugvegen 18	3850	KVITeseID
Anders René Mandt	Hasleskogveien 36	3229	Sandefjord
Johan Bendiksen	Storvegen 113	3880	Dalen
NORGES JEGER OG FISKERFORBUND AVD TELEMARK	Bøgata 8	3800	BØ I TELEMARK
Tine C Beck Muffetangen	Sjådamveien 47	3772	Kragerø
Beathe Anette Vik	Eriks Gate 15	3257	Larvik
Eva Irene Brakas	Capjons Gate 6	3019	Drammen

Jan Sverre Sønning	Nedre Heddebruvegen 15	3895	Edland
Lovise Grave	Revahaugvegen 6	3880	Dalen
Anne Auen	Elisabetveien 35 Oslo	0265	OSLO
Asgerd Grave	Lundenvegen 30	3850	Kviteseid
Lene Høgseth	Sannivegen 98	3711	SKIEN
Per Arne Beck	Belsetveien 110	1348	RYKKINN
Roy Arne Aune	Rosfjordveien 6	4580	Lyngdal
Tone Olga Birgitte Berg	Dalanvegen 7 A	3850	Kviteseid
Naturvernforbundet i Telemark			
Bjørn Idar Sønning	Søndre Lyderhornslie 60	5171	Loddefjord
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV I TELEMAR	Postboks 3089	3707	SKIEN
Gina Alice Aabø Nyland	Kviteseidvegen 548 C	3850	Kviteseid
Hans Kristian Aabø	Midtsundvegen 3	3850	Kviteseid
NORSK ORNITOLOGISK FORENING AVD TELEMAR	Gamle Siljanveg 26	3719	SKIEN
Tokke kommune	Storvegen 60	3880	DALEN
Christina Elisabeth Mandt	Munkerudveien 31 B	1163	Oslo
Nina Klemmetvold	Valleveien 1577	3967	Stathelle
NORSK FOLKEMUSEUM	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO